

१. संयुक्त राष्ट्रसङ्घका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेस नेपालको चार दिने भ्रमणका क्रममा कहिले काठमाडौं आएका हुन् ?

विसं २०८० कात्तिक १२

- संयुक्त राष्ट्रसङ्घका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेसद्वारा विसं २०८० कात्तिक १४ (सन् २०२३ अक्टोबर ३१) मा प्रतिनिधि सभा र राष्ट्रिय सभाको संयुक्त बैठकमा सम्बोधन भएको ।
 - संसद्मा गुटेरेसले जलवायु परिवर्तनविरुद्ध नेपालको सङ्घर्ष र यहाँको विकासका लागि सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका ।
 - त्यस्तै नेपालको शान्ति प्रक्रिया अन्तर्गत बाँकी रहेको सङ्क्रमणकालीन न्यायको काम पूरा गर्न राष्ट्रसङ्घले सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका ।
 - गुटेरेसले अक्टोबर ३१ मै बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनीस्थित मायादेवी मन्दिर दर्शन गर्दै विश्व शान्तिको कामना गरेका ।
- Govinda Giri*
- भ्रमणका क्रममा गुटेरेस सगरमाथा आधार शिविर र अन्नपूर्ण आधार शिविरसमेत पुगेका ।
 - गुटेरेसले कात्तिक १३ मा विश्वको शिखर सगरमाथा क्षेत्रबाट हिमाल, हिउँ र हिमनदी बचाउन जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण गर्ने प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न विश्व समुदायमा आह्वान गरेका ।

२. जाजरकोटको बारेकोट गाउँपालिका, रामीडाँडा केन्द्रबिन्दु भएर ६.४ रेक्टर स्केलको भूकम्प कहिले गएको हो ?

✍ विसं २०८० कात्तिक १७

- भूकम्पले जाजरकोट र रुकुमपश्चिममा जनधनको ठुलो क्षति भएको ।
- मध्यरात (११ बजेर ४७ मिनेट) मा गएकाले पनि सो भूकम्पका कारण धेरै जनधनको क्षति हुन पुगेको ।
- भूकम्पका कारण १६० भन्दा बढीको मृत्यु तथा ३७५ घाइते भएका ।
- भूकम्पले जाजरकोटमा चार हजार एवं रुकुम पश्चिममा दुई हजार घर पूर्ण रूपमा ध्वस्त भएका ।

३. सरकारद्वारा स्वास्थ्य विज्ञान विश्वविद्यालय स्थापनाको घोषणा गरिएको कैलालीको गेटा अस्पताल कहिलेदेखि सञ्चालनमा आएको हो ?

✍ विसं २०८० कात्तिक १

४. जलवायु परिवर्तनका कारण समुद्री सतह बढ्दै जाँदा देश समुद्रमा विलीन हुन सक्ने सम्भावना आँल्याउँदै 'डिजिटल राष्ट्र' बन्ने तयारीमा रहेको राष्ट्र कुन हो ?

✍ टुभालु

- टुभालुको सरकारले यस शताब्दीको अन्त्यसम्ममा आफ्नो टापु मुलुकको सबै भू-भाग पानीमुनि डुब्न सक्ने खतरा आँल्याउँदै आफ्नो भूभाग नभए पनि देश सदा सर्वदा अस्तित्वमा रहने दाबी गर्दै 'डिजिटल राष्ट्र' को अवधारणाका साथ संविधान संशोधन गरेको। नयाँ प्रावधान सन् २०२३ अक्टोबर १ देखि लागु भएको। *Govinda Giri*
- डिजिटल राष्ट्रमा रूपान्तरण भएपश्चात् मुलुक डुबिसकेपछि अन्य मुलुकमा छरिएर बस्ने आफ्ना नागरिकलाई सेवा प्रदान गर्न र सांस्कृतिक परम्परा संरक्षण गर्न सक्ने बताइएको।
- टुभालुले आफ्ना टापुको थ्रिडी संस्करण सिर्जना गर्नेबारे सोच बनाएको, जसमा वेब प्रयोगकर्ताले परिभ्रमण गर्न सक्ने जनाइएको।
- टुभालुको संवैधानिक परिवर्तनले टुभालुको समुद्री सीमा उसको राज्यको मान्यताका साथ कायमै रहने बताइएको। टुभालु सरकार छिमेकी र अन्य राष्ट्रले उसका विशेष आर्थिक क्षेत्र सदा रहने कुरा स्वीकार गरून् भन्ने चाहने।
- टुभालुको केही वा सबै भूभाग डुब्ने सम्भावना आँल्याइए तापनि डुबिहाल्ने निश्चित भएको चाहिँ होइन।

५. टी-२० क्रिकेटमा पाँचौं विकेटका लागि सर्वाधिक ठुलो साभेदारीको विश्व कीर्तिमान कायम गर्ने नेपाली क्रिकेटर जोडी को हुन् ?

कुशल मल्ल र दीपेन्द्र सिंह ऐरी (२०८० कात्तिक)

- काठमाडौंको मूलपानीस्थित क्रिकेट मैदानमा हडकडविरुद्धको खेलमा मल्ल र ऐरीको जोडीले सो कीर्तिमान कायम गरेका ।
- यसअघि यो कीर्तिमान न्युजिल्यान्डका मार्क च्यापमान र जेम्स निसम (रावलपिण्डीमा भएको पाकिस्तानविरुद्धको खेल, २०२३) मा थियो । उनीहरूले पाँचौं विकेटका लागि १२१ रनको अविजित साभेदारी गरेका थिए ।
- १९ औं हाडभोउ एसियाड-२०२३ मा कुशलले सर्वाधिक छिटो शतक र दीपेन्द्रले सर्वाधिक छिटो अर्धशतक (मङ्गोलियाविरुद्धको खेलमा) को विश्व कीर्तिमान कायम गर्न सफल भएका ।

६. नेपाल टी-२० विश्वकपमा दोस्रो पटक कहिले चयन भएको हो ?

विसं २०८० कात्तिक १७ (सन् २०२३ नोभेम्बर ३०)

- नेपाल एक दशकपछि टी-२० विश्वकप क्रिकेट प्रतियोगितामा चयन हुन सफल भएको ।
- नोभेम्बर ३ मा भएको आइसिसी टी-२० विश्वकप एसिया क्षेत्र क्वालिफायरको सेमिफाइनलमा चिरपरिचित प्रतिस्पर्धी युएईलाई आठ विकेटले हराई विश्वकप यात्रामा पुनरागमन गरेको ।
- नेपालले यसअघि सन् २०१४ मा बङ्गलादेशमा भएको टी-२० विश्वकप खेलेको थियो ।
- नोभेम्बर ३ मा नै भएको अर्को सेमिफाइनलमा बहराइनलाई हराएर ओमान पनि विश्वकपका लागि चयन भएको ।

७. आइसिसी टी-२० विश्वकप एसिया क्षेत्र क्वालिफायर, २०२३ को उपाधि जित्न सफल राष्ट्र कुन हो ?

✍ ओमान (उपविजेता : नेपाल)

- विश्वकप टी-२० सन् २०२४ जुन ४-३० सम्म अमेरिका र वेस्ट इन्डिजमा हुने। सो प्रतियोगितामा अहिलेसम्मकै सबैभन्दा बढी २० टिमको सहभागिता रहने।

८. एसियाली पारा खेलकुदमा नेपाललाई पहिलो पल्ट पदक दिलाउने खेलाडी को हुन् ?

✍ पलेशा महर्जन

- पलेशाले चीनको हाङभाउमा भएको चौथो एसियाली पारा खेलकुदको तेक्वान्दोमा नेपाललाई कांस्य पदक दिलाएकी।

- उनले के-४४ क्याटेगोरीको महिला ५७ केजीमुनि तौल समूहमा कांस्य पदक जितेकी।

९. युनेस्कोको रचनात्मक सहरमा छनोट हुन सफल नेपालको महानगर कुन हो ?

✍ काठमाडौँ महानगर (विसं २०८० कात्तिक)

Govinda Giri

- चलचित्र विधाबाट युनेस्कोको रचनात्मक सहर सञ्जाल (क्रिएटिभ सिटिज नेटवर्क) मा काठमाडौँ महानगर छनोट भएको।

- सञ्जालमा आबद्ध हुन शिल्प तथा लोककला, सङ्गीत, चलचित्र, साहित्य, ग्यास्ट्रोनमी (खानाका परिकार), मिडिया कला र डिजाइन (सात क्षेत्र) मध्ये कुनै एउटा विधालाई छान्नुपर्ने प्रावधान रहेको।

- सञ्जालमा जोडिएपछि अन्तर्राष्ट्रिय स्तरबाट बलियो सहयोग प्राप्त हुने, विकास योजना तथा नीतिमा संस्कृति एकीकृत हुने, सांस्कृतिक र रचनात्मक उद्योग बलियो हुने अपेक्षा गरिएको।

१०. संयुक्त राष्ट्रसङ्घ दिवस कहिले मनाइन्छ ?

अक्टोबर २४

११. बेलायत सरकारको स्वामित्व रहेको युके एक्सपोर्ट फाइनेन्सले नेपालमा कति रकम लगानी गर्ने घोषणा गरेको छ ?

रु. दुई खर्ब ४२ अर्ब

- नेपाली दूतावासको आयोजनामा सन् २०२३ अक्टोबर ३१ मा बेलायतमा सम्पन्न लगानी समेलनमा युके एक्सपोर्टले सो घोषणा गरेको ।
- लगानी विशेष गरी जलविद्युत्, पर्यटन, सूचना प्रविधिलगायतका क्षेत्रमा गरिने ।
- बेलायतका बैङ्क तथा वित्तीय संस्था, दातृ निकाय तथा लगानीकर्ताबाट नेपालको जलविद्युत्लगायतका पूर्वाधार आयोजनामा लगानी भित्र्याउने उद्देश्यसहित लगानी सम्मेलन आयोजना गरिएको थियो ।

१२. नेपालमा पुतलीका बारेमा खोज र अनुसन्धानमा जीवन बिताएका बेलायती नागरिक कोलिन स्मिथको निधन कहिले भएको हो ?

✍ विसं २०८० कात्तिक १८ (सन् २०२३ नोभेम्बर ४)

- 'पुतली बाजे' का नामले परिचित कोलिनको ८७ वर्षको उमेरमा निधन भएको ।
- युनिभर्सिटी अफ लन्डनबाट एमएस्सी अध्ययन गरेका उनी युनाइटेड मिसन टु नेपालमार्फत पढाउन भन्दै विसं २०२२ माघमा नेपाल आएका ।
- स्मिथले नेपालका ४० जिल्ला पुगेर २५ हजारभन्दा बढी पुतली सङ्कलन गरेका । *Govinda Giri*
- स्मिथले नेपालमा पाइने करिब ६२० प्रजातिका पुतलीमध्ये ५८७ प्रजातिका पुतली सङ्कलन गरेका । उनले सङ्कलन गरेका पुतली पृथ्वीनारायण क्याम्पस पोखराको हाताभित्र रहेको म्युजियममा रहेका ।
- यसको सञ्चालन अन्नपूर्ण प्रकृति संरक्षण कोषले गर्दै आएको ।
- नेपालमा पुतलीको अध्ययन र खोजमा विशेष योगदान दिएका स्मिथको शिरमा प्रायः ढाका टोपी हुन्थ्यो ।
- स्मिथले विसं २०७६ मङ्सिरमा मानार्थ नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेका ।
- उनका पुतली र भयाउँकिरीसम्बन्धी ३० भन्दा बढी पुस्तक प्रकाशित छन् ।

१३. आबाल ब्रह्मचारी षडानन्द प्रतिष्ठानले विसं २०८० को षडानन्द राष्ट्रिय पुरस्कार कसलाई प्रदान गर्‍यो ?

✍ प्राध्यापक विद्यानाथ भट्टराई

- सो पुरस्कारको राशि एक लाख रुपियाँ रहेको ।
- त्यसै गरी षडानन्द क्षेत्रीय पुरस्कार २०८० साहित्यकार परशु प्रधानलाई प्रदान गरिएको ।
- यस पुरस्कारको राशि ५१ हजार रुपियाँ रहेको ।

१४. विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनले प्रदान गरेको स्वास्थ्य पुरस्कार (सन् २०२३) प्राप्त गर्ने नेपाली संस्था कुन हो ?

✍ निक साइमन्स इन्स्टिच्युट

- = स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा निक साइमन्स इन्स्टिच्युटले सो पुरस्कार प्राप्त गरेको ।
- पुरस्कार राशि रु. २० हजार डलर रहेको ।
- विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनले प्रत्येक वर्ष विश्वमा रहेका मानिसको स्वास्थ्य सुधार्न उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने व्यक्ति तथा गैरसरकारी संस्थालाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले सासाकावा स्वास्थ्य पुरस्कार प्रदान गर्दै आएको ।

१५. नेपाल हरित हाइड्रोजन सम्मेलन कहिले सम्पन्न भएको हो ?

Govinda Giri

✍ विसं २०७९ आश्विन २४-२५

- (नारा : नेपाल हरित हाइड्रोजन सम्मेलन, पगलँदै गरेको हिमालका लागि एन्टिडोट)

१६. आर्थिक सर्वेक्षण, २०७९/८० अनुसार २०७९ फागुनसम्म विद्युत्को पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या कति प्रतिशत रहेको छ ?

✍ ९५ प्रतिशत

- हालसम्म जडित विद्युत् क्षमता २०७९ असारको तुलनामा २१.७ प्रतिशतले बढेर २६६६ मेगावाट पुगेको ।

१७. चौथो मिस्टर इन्टरनेसनल नेपाल २०२३ को उपाधि चुम्ने युवा को हुन् ?

✍ अभिषेक चुडाल

- चुडालले फिलिपिन्सको बागुयो सहरमा आयोजित पुरुष अन्तर्राष्ट्रिय सौन्दर्य प्रतियोगिता मिस्टर इन्टरनेसनल २०२३ मा मिस्टर कन्जिनियालिटीको अवार्ड प्राप्त गरेका ।

- विभिन्न ३५ देशका प्रतिस्पर्धीहरू सहभागी प्रतियोगितामा स्पेनका जोस एन्टोनियो क्याम्पोस केलले मुख्य उपाधि प्राप्त गरेका ।